

servicemen of the russian federation or collaborators among citizens of Ukraine in illegal actions on the territory of occupied cities and villages, as well as to reveal the mechanism of their criminal, aggressive behavior.

Considering the fact that criminological science is just beginning to study a person who commits crimes in the conditions of war, we must come to an understanding of the essence of the concept of such a criminal, since the appearance of various approaches to its definition is due to the period of time, namely the russian-Ukrainian war.

The article highlights the features of this characteristic, in particular; a person who commits a crime in the conditions of war in Ukraine is the least investigated; the subject of the crime can be a serviceman of the russian federation or a collaborator among citizens of Ukraine. Committing crimes in the conditions of war shows the multifaceted nature of a person's behavior, his/her biological, physiological, social and moral-psychological properties.

The author's definition of the criminological characteristics of a person who commits crimes in the conditions of the russian-Ukrainian war is formulated - this is a human being who, as a result of social pathology, has become alienated from normal human values, and who, within certain time frames, has acquired immorality, impulsiveness and aggressive criminal behavior towards another person .

It is noted that a statistical portrait of a criminal in wartime can be formed by interviewing russian prisoners of war, collaborators among Ukrainian citizens, as well as those who will serve real sentences for crimes committed in Ukraine during the russian-Ukrainian war.

In general, summarizing the positions of domestic scientists regarding a comprehensive study of the criminological characteristics of a person who commits a crime in the conditions of war in Ukraine, we will draw the following conclusions:

1) the effectiveness of any research, and this research is not an exception, should be provided with a scientific, theoretical and practical basis for the criminological characterization of a person who commits war crimes and crimes related to such a war in the conditions of war in Ukraine;

2) it is proven that a person who commits a crime in the conditions of war in Ukraine should be considered by criminologists not as a certain abstraction (ideal model), but as a human being who, as a result of social pathology, is inherently alienated from normal human values, and who in certain time frames, acquired immorality, impulsiveness and aggressiveness towards other people.

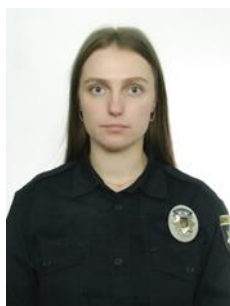
Keywords: *person, criminal, collaborator, military serviceman, features, characteristics, war, aggressive behavior.*

УДК 343.985

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-6-147-153

Микола ЄФІМОВ©
доктор юридичних
наук, професор

**Ілона
ЗАГОРОВСЬКА**©
слухач магістратури

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ЗАЙНЯТТЯ РИБНИМ ПРОМИСЛОМ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Досліджено актуальні проблеми розслідування незаконного зайняття рибним промислом. Зазначено, що найпоширенішою проблемою у розслідуванні протиправних діянь у сфері незаконного полювання і риболовлі та конкретно незаконного зайняття рибним промислом є брак новітніх технологічних рішень, які могли б допомогти у виявленні зазначених порушень, а також

© М. Єфімов, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3964-798X>

effimovnick@gmail.com

© І. Загорівська, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3964-798X>

zagorilona@ukr.net

вдосконалити систему контролю над вказаною діяльністю. Крім того, відсутність міжнародної співпраці та технологічних інновацій для ефективності у протидії та розслідуванні досліджуваної негативної діяльності є ще окремими чинниками неефективної реалізації кримінальних проваджень цієї категорії. Тобто важливим аспектом розслідування є постійне вдосконалення тактичних прийомів проведення окремих процесуальних дій і технічних засобів, які будуть забезпечувати максимальну ефективність протидії незаконному рибальству.

Зазначено, що незаконне зайняття рибним промыслом призводить до надмірного вилову риби та порушення екосистем у водних басейнах. Вказане загрожує різноманіттю видів та може призвести до вимирання популяцій деяких видів риб, що буде мати негативний вплив на рибне господарство. Крім того, незаконний рибний промысел створює нелегальну конкуренцію для легальних риболовецьких компаній і господарств, що в подальшому може призвести до зменшення їх доходів і втрати робочих місць у визначеній галузі.

Відмічено, що важливо враховувати правовий контекст і міжнародні угоди, які регулюють рибальську галузь, а також співробітничати на міжнародному рівні для ефективного контролю над незаконним рибальством. Потреба якнайшвидшого запровадження вказаних засобів та технологій (застосування супутникових систем, таких як Landsat, Sentinel; обладнання риболовних суден системами GPS, RFID-мітки; засобів візуалізації) та їх ефективного використання полягає в їхній спроможності забезпечувати контроль над рибною промисловістю. Крім того, новітні технології, як-от: супутниковий моніторинг і аналіз відомостей, слугуватимуть для встановлення незаконної активності у досліджуваній сфері. І беззаперечно важливим заходом є профілактична діяльність уповноважених осіб стосовно роз'яснень кримінально-караних наслідків незаконного рибальства.

Ключові слова: *незаконне зайняття рибним промыслом, розслідування, правоохоронні органи, рибальська діяльність, морські та річкові екосистеми, профілактика.*

Постановка проблеми. Найпоширенішою проблемою у розслідуванні протиправних діянь у сфері незаконного полювання і риболовлі та конкретно незаконного зайняття рибним промыслом є брак новітніх технологічних рішень, які могли б допомогти у виявленні зазначених порушень, а також вдосконалити систему контролю над вказаною діяльністю. Крім того, відсутність міжнародної співпраці та технологічних інновацій для ефективності у протидії та розслідуванні досліджуваної негативної діяльності є ще окремими чинниками неефективної реалізації кримінальних проваджень цієї категорії. Тобто важливим аспектом розслідування є постійне вдосконалення тактичних прийомів проведення окремих процесуальних дій і технічних засобів, які будуть забезпечувати максимальну ефективність протидії незаконному рибальству.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Останніми роками прийоми та методи розслідування кримінальних правопорушень опрацьовували різні науковці, зокрема, серед них варто виокремити таких: Ю. Алєнін, Л. Аркуша, В. Бахін, В. Берназ, В. Весельський, А. Волобуєв, В. Галаган, В. Гончаренко, І. Гора, В. Дрозд, В. Журавель, А. Іщенко, Н. Клименко, В. Коновалова, В. Корж, В. Кузьмичов, В. Лисенко, В. Лисиченко, Л. Лобойко, В. Лукашевич, Є. Лук'янчиков, Г. Матусовський, О. Одерій, І. Пиріг, М. Погорєцький, М. Салтевський, Д. Сергєєва, С. Стахівський, Р. Степанюк, О. Татаров, В. Тертишник, В. Тіщенко, Л. Удалова, І. Хараберюш, П. Цимбал, К. Чаплинський, С. Чернявський, Ю. Черноус, В. Шепітько, М. Щєрбаковський, Б. Щур, В. Юсупов, О. Юхно тощо. Водночас відсутні конкретні дослідження у сфері незаконного зайняття рибним промыслом. Наша праця спрямована на виявлення проблемних аспектів вказаної діяльності та надання конкретних пропозицій щодо їх вирішення.

Метою статті є дослідження актуальних проблем розслідування незаконного зайняття рибним промыслом.

Вклад основного матеріалу. Загалом промыслове рибальство (далі – промысел) – вид спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів, які перебувають у стані природної волі, шляхом їх вилучення (вилову, добування, збирання) із природного або штучного середовища з метою задоволення потреб населення і народного господарства [10].

Треба зазначити, що незаконне зайняття рибним промыслом призводить до надмірного вилову риби та порушення екосистем у водних басейнах. Вказане загрожує різноманіттю видів та може призвести до вимирання популяцій деяких видів риб, що негативно вплине на рибне господарство. Крім того, незаконний рибний промысел створює нелегальну конкуренцію для легальних риболовецьких компаній і господарств, що в подальшому може призвести до зменшення їх доходів і втрати робочих місць у

визначеній галузі.

Досить правильно К. Черевко наголошує на тому, що незаконно виловлена риба може бути небезпечною для споживачів, оскільки вона може бути виловлена в забруднених водах, де можуть бути шкідливі речовини, такі як важкі метали та інші забруднюючі речовини. Авторка ацентує, що забруднена риба може стати джерелом поширення харчових захворювань, наприклад сальмонельоз, гепатит А та інших інфекцій, що можуть бути передані через некоректну обробку та приготування рибних продуктів [11, с. 62].

Для забезпечення безпеки споживачів і запобігання вказаним ризикам важливо розвинути ефективну систему контролю та регулювання в рибній промисловості, а також підвищувати обізнаність громадськості щодо небезпеки незаконного рибальства і важливості покупки легальної рибної продукції. Крім того, актуально підтримувати наукові дослідження та моніторинг стану водних ресурсів для визначення рівнів забруднення та виявлення можливих ризиків для здоров'я споживачів. До того ж розслідування незаконного зайняття рибним промыслом є досить проблематичним і вимагає спеціального підходу та координації різних структур та організацій.

Як вказує окрема група науковців (О. Попович, Л. Томаш, П. Латковський, А. Бабій), першим етапом розслідування є збір і аналіз інформації про можливі випадки незаконного рибальства. Автори зазначають, що вказані відомості можуть надходити з різних джерел, включно зі свідками, працівниками рибальської сфери, інформаційними засобами масової інформації, супутниковими зображеннями тощо. Тому, акцентують увагу дослідники, в такому разі розслідування вимагає співпраці між різними правоохоронними органами, оскільки кожна з визначених організацій має власні повноваження та ресурси для боротьби з визначеним кримінальним правопорушенням. Як висновок, колектив науковців зауважив, що при цьому необхідно використовувати сучасні технології та обладнання, як-от: супутникове знімкування, дрони, радари та GPS-системи, що може дуже полегшити виявлення та відстеження незаконних рибалок [8, с. 137]. І дійсно, використання зазначених технічних засобів може досить сильно полегшити завдання зі встановлення місцеперебування та маршрутів правопорушників.

Треба зазначити, що багато випадків незаконного рибальства мають міжнародний характер, і їх розслідування вимагає співпраці між різними країнами та міжнародними організаціями. Договори й угоди про співпрацю можуть допомогти у виявленні та припиненні визначеного кримінального правопорушення на більшому масштабі. Стосовно ситуації в Україні зауважимо, що рибоохоронні служби та працівники поліції здійснюють патрулювання водойм та прибережних територій для виявлення незаконних рибалок. Серед їх завдань є перевірка рибалок на наявність необхідних дозволів, а також забезпечення дотримання вимог законодавства, а після успішного встановлення винних осіб притягнути їх до відповідальності перед законом.

Зі свого боку, Т. Оверковська та Н. Опольська наголошують на тому, що боротьба з незаконним рибальством викликає у владних структурах низку проблем. Зокрема, автори вказують, що не всі країни мають достатньо ресурсів для ефективного контролю та виявлення досліджуваного протиправного діяння, а також зазначають, що серед цих держав також, на жаль, перебуває Україна. Дослідниці зробили висновок, що відсутність обладнання, кваліфікованих працівників та фінансування може обмежувати можливості правоохоронних органів [6, с. 122].

В Україні значний вплив корупції на ефективність контролю над рибальством. Корумповані посадовці допомагають незаконним рибалкам уникати відповідальності. Низька обізнаність громадськості про проблеми, пов'язані з незаконним рибальством, ускладнює залучення громадськості до боротьби з цим явищем і дає незаконним рибалкам змогу діяти непомітно [5]. Також повністю погоджуємося з твердженням О. Одерія, який наголошує на тому, що місце вчинення протиправних діянь проти довкілля являє собою матеріальне середовище, що складається з об'єктів природокористування (предмета посягання) та джерел впливу на них. Крім того, дослідник відмічає, що визначені групи об'єктів, перебуваючи у взаємодії, в багатьох ситуаціях спричиняють негативні ефекти внаслідок протиправних порушень екологічної безпеки з боку посадових та інших осіб [7, с. 159].

Як правильно вказує О. Дудоров, є конкретні рішення та засоби, що дадуть змогу працівникам правоохоронних органів України краще виконувати свої професійні

обов'язки у визначеній сфері. Зокрема, автор серед них виокремлює такі: «...1. Використання супутникових систем, таких як Landsat, Sentinel і інші, дозволяє проводити регулярні зйомки великих водойм та океанів. Завдяки цьому можна виявити незаконні риболовні судна та активності, зокрема виловів у заборонених зонах. 2. За допомогою супутникових зображень і технологій штучного інтелекту можливо відстежувати та ідентифікувати риболовні судна. Це допомагає виявляти незаконні судна та визначати їхні рейси. 3. Риболовні судна можуть бути обладнані системами GPS, які передають їхнє місцезнаходження в реальному часі. Це дає змогу контролювати рухи суден і виявляти незаконні входження в зони, де рибальство заборонене. 4. Збирані дані з супутників та GPS можна обробляти та аналізувати, щоб визначити відхилення від нормальних рибальних активностей. Аналіз даних може виявити судна, які здійснюють надмірний вилов риби, використовують заборонену техніку або входять в заповідні зони. 5. Деякі системи використовують RFID-мітки та інші технології для відстеження рибальних продуктів від моменту їх вилову до моменту продажу. Це допомагає забезпечити легальність рибальства та вдосконалити контроль. 6. Створення інтерактивних карт та веб-платформ, на яких можна відстежувати рухи суден та розташування зон рибальства, дозволяє громадськості, дослідникам та владним органам моніторити ситуацію та обмінюватися інформацією» [3, с. 335].

О. Косиченко та Л. Рибальченко вказують на те, що використання в інформаційно-аналітичній роботі засобів візуалізації, реалізованих за допомогою інформаційних технологій, є актуальним для використання в правоохоронній та правовій сфері. Дослідники відмічають, що «...використання технології Mind Maps для візуалізації та аналізу використовується в усьому світі та майже у всіх галузях. У правовому полі інтелект-картки використовуються в таких країнах, як США, Канада, Великобританія, Європа, Японія, Китай та ін. Використання інформаційно-аналітичних програмних комплексів із значенням візуалізації найчастіше зустрічається в Інтернеті в таких сферах, як економічна безпека, фінанси та правоохоронна діяльність» [13, с. 168]. Потреба якнайшвидшого запровадження вказаних засобів та технологій (застосування супутникових систем, таких як Landsat, Sentinel; обладнання риболовних суден системами GPS, RFID-мітки; засобів візуалізації) та їх ефективного використання полягає в їхній спроможності забезпечувати контроль над рибною промисловістю, а також сприяти виявленню незаконної активності у досліджуваній сфері. Тобто вказані новітні технології відіграють важливу роль у покращенні систем контролю над рибною промисловістю. Вказані засоби сприяють ефективному виявленню досліджуваних протиправних діянь.

Зі свого боку, Р. Гринько та Ю. Власюк зауважують, що за наявності завдання істотної шкоди настає кримінальна відповідальність, а за відсутності істотної шкоди – адміністративна відповідальність. Крім того, дослідники акцентують, що для визначення характеру шкоди, заподіяної незаконним водним добувним промислом, потрібно у кожному конкретному випадку враховувати кількість, вартість та екологічну цінність здобутих або знищених водних біоресурсів. У підсумку, науковці зазначають, що істотною шкодою потрібно визнавати, наприклад, знищення нерестової ділянки, вилов хоча б одного морського ссавця, загибель великої кількості мальків, риби і водних безхребетних тих видів, що занесені до Червоної книги [2, с. 141–142].

Також вважаємо правильною думку Д. Гаращук стосовно визначення обстановка вчинення протиправного діяння, яке авторка сформулювала так: «...є одним з головних елементів криміналістичної характеристики незаконного зайняття рибним добувним промислом, оскільки перш за все, встановлення часу та місця його вчинення є основною ознакою визначення поняття незаконності діяння лову водних ресурсів із природного середовища» [1, с. 334].

Сучасні технології, такі як супутниковий моніторинг та аналіз даних, про що наголошують О. Дудоров та Є. Письменський, стають незамінними інструментами у розслідуванні незаконного рибальства. Автори відмічають, що вони допомагають виявляти порушення та розвивати більш ефективні стратегії контролю. Всі ці зусилля, як доречно зауважують науковці, спрямовані на забезпечення природоохоронних та економічних інтересів суспільства і вимагають подальших досліджень та спільних зусиль для забезпечення сталості рибного господарства [4, с. 120].

Також важливу роль у цьому контексті відіграють профілактичні заходи. Зокрема, окрема група науковців (М. Єфімов, Є. Омаров) зазначає, що профілактична

функція повинна виконуватися незалежно від служби, де працює той чи інший правоохоронець, та від його посади. Крім того, автори акцентують, що раніше Кримінально-процесуальний кодекс України прямо зобов'язував слідчого здійснювати низку заходів щодо усунення причин та умов вчинення протиправних дій. Одночасно дослідники зауважують, що на цей час такої норми немає. Також автори вказують, що уповноважені особи, які здійснюють досудове розслідування (слідчий, дізнавач, прокурор) повинні знаходити можливості, щоб зробити хоча б мінімум для попередження кримінальних правопорушень [12, с. 114]. А вже В. Приловський наголошує на тому, що уповноважені особи зобов'язані виконувати свої посадові обов'язки відповідно до конкретних обставин та обстановки [9, с. 290]. Також правильною в розрізі зазначеного вважаємо позицію К. Чаплинського, який відмічав, що «...системна й узгоджена діяльність працівників різних підрозділів дозволяє проводити окремі слідчі (розшукові) дії швидко та раціонально, отримувати необхідний обсяг доказової інформації» [14, с. 290]. Отже, вважаємо за необхідне підсумувати так: профілактичні заходи повинні проводитись працівниками різних підрозділів швидко, раціонально та постійно, а також незалежно від їх закріплення в нормативно-правових актах України. Серед них також варто виокремити роз'яснення кримінально-караних наслідків незаконного рибальства.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що розслідування незаконного зайняття рибним промыслом є надзвичайно важливим завданням з погляду збереження рибних ресурсів, забезпечення екологічної сталості морських та річкових екосистем, а також забезпечення економічної стійкості країн. Також важливо враховувати правовий контекст і міжнародні угоди, які регулюють рибальську галузь, а також співпрацювати на міжнародному рівні для ефективного контролю над незаконним рибальством. Потреба якнайшвидшого запровадження вказаних засобів та технологій (застосування супутникових систем, таких як Landsat, Sentinel; обладнання риболовних суден системами GPS, RFID-мітки; засобів візуалізації) та їх ефективного використання полягає в їхній спроможності забезпечувати контроль над рибною промисловістю. Крім того, новітні технології, як-от: супутниковий моніторинг і аналіз відомостей, послугують для встановлення незаконної активності у досліджуваній сфері. І беззаперечно важливим заходом є профілактична діяльність уповноважених осіб стосовно роз'яснень кримінально-караних наслідків незаконного рибальства.

Список використаних джерел

1. Гаращук Д. П. Обстановка як елемент криміналістичної характеристики незаконного зайняття рибним добувним промыслом. *Інновації в криміналістиці та судовій експертизі* : матеріали міжвідом. уаук.-практ. конф. (м. Київ, 25 листоп. 2021 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 334–337.
2. Гринько Р. В., Власюк Ю. М. Окремі питання юридичної відповідальності за незаконне добування водних біоресурсів. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності : тези III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 1 бер. 2019 р.)*. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2019. С. 139–143.
3. Дудоров О. Кримінально-правові проблеми сучасної України (вибрані праці). Київ : Ваіте, 2022. 632 с.
4. Дудоров О. О., Письменський Є. О. Кримінально-правова кваліфікація незаконної порубки лісу : практич. посіб. Северодонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2017. 213 с.
5. Зелена книга : Аналіз рибної галузі України. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/25/f6/76/71/regulation.gov.ua_GB_fish.pdf (дата звернення: 13.09.2023).
6. Оверковська Т. К., Опольська Н. М. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення : навч. посіб. Вінниця : ВНАУ, 2019. 254 с.
7. Одерій О. В. Теорія і практика розслідування злочинів проти довкілля : монографія. Харків : Діса плюс, 2015. 528 с.
8. Попович О. В., Томаш Л. В., Латковський П. П., Бабій А. Ю. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. Чернівці, 2022. 319 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.18921>.
9. Приловський В. В. Алгоритми дій працівників правоохоронних органів при розслідуванні втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 4 (296). С. 290–295.
10. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів : Закон України від 08.07.2011 № 3677. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text> (дата звернення: 10.09.2023).
11. Черевко К. О. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним

промислом в розрізі українського законодавства. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2020. № 2 (23). С. 61–68.

12. Yefimov, M., Omarov, Y. Scientific debates on the preventive activities of authorized persons as part of the methodology for investigating criminal offences against morality. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2021. Special Issue № 1 (114). P. 114–119.

13. Kosyuchenko O., Rybalchenko L. Peculiarities of using visual means of information and analytical activity in legal and law enforcement sphere. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2022. Vol. 2. No. 2. P. 161–169.

14. Chaplynskyi K. Coordination of the activities of bodies and units of the National police of Ukraine during disclosure and investigation of criminal offenses. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2022. Special Issue № 1. P. 223–229.

Надійшла до редакції 14.12.2023

References

1. Harashchuk, D. P. (2021) Obstanovka yak element kryminalistychnoi kharakterystyky nezakonnoho zainiattia rybnym dobuvnym promyslom. [The situation as an element of the forensic characterization of illegal fishing]. *Innovatsii v kryminalistytsi ta sudovii ekspertyzi: materialy mizhvidom. naukovo-prakt. konf. (m. Kyiv, 25 lystop. 2021 r.)*. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav, pp. 334–337. [in Ukr.].

2. Hrynko, R. V., Vlasiuk, Yu. M. (2019) Okremi pytannia yurydychnoi vidpovidalnosti za nezakonne dobuвання водних біоресурсів [Separate issues of legal responsibility for illegal extraction of aquatic biological resources]. *Aktualni problemy kryminalnoho prava, protsesu, kryminalistyky ta operatyvno-rozshukovoi diialnosti : tezy III Vseukr. Nauk.-prakt. konf. (m. Khmelnytskyi, 1 ber. 2019 r.)*. Khmelnytskyi : Vyd-vo NADPSU, pp. 139–143. [in Ukr.].

3. Dudorov, O. (2022) Kryminalno-pravovi problemy suchasnoi Ukrainy (vybrani pratsi) [Criminal and legal problems of modern Ukraine (selected works)]. Kyiv : Vaite., 632 s. [in Ukr.].

4. Dudorov, O. O., Pysmenskyi, Ye. O. (2017) Kryminalno-pravova kvalifikatsiia nezakonnoi porubky lisu [Criminal qualification of illegal logging] : prakt. posib. Sievierodonetsk : RVV LDUVS im. E. O. Didorenka, 213 p. [in Ukr.].

5. Zelena knyha : analiz rybnoi haluzi Ukrainy [Green book: analysis of the fishing industry of Ukraine]. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/25/f6/76/71/regulation.gov.ua_GB_fish.pdf (data zvernennia: 13.09.2023). [in Ukr.].

6. Overkovska, T. K., Opolska, N. M. (2019) Yurydychna vidpovidalnist za ekolohichni pravoporushennia [Legal responsibility for environmental offenses] : navch. posib. Vinnytsia : VNAU, 254 p. [in Ukr.].

7. Oderii, O. V. (2015) Teoriia i praktyka rozsliduvannia zlochyniv proty dovkilla [Theory and practice of investigating crimes against the environment] : monohrafiia. Kharkiv : Disa plus, 528 p. [in Ukr.].

8. Popovych, O. V., Tomash, L. V., Latkovskiy, P. P., Babii, A. Yu. (2022) Kryminalne pravo Ukrainy. Osoblyva chastyna [Criminal law of Ukraine. Special part] : navch. posib. Chernivtsi, 319 p. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.18921>. [in Ukr.].

9. Prylovskiy, V. V. (2020) Alhorytmy dii pratsivnykiv pravoohoronnykh orhaniv pry rozsliduvanni vtiahnennia nepovnolitnikh u protypravnu diialnist [Algorithms of actions of law enforcement officers in the investigation of the involvement of minors in illegal activities]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4 (296), pp. 290–295. [in Ukr.].

10. Pro rybne hospodarstvo, promyslove rybalstvo ta okhoronu vodnykh bioresursiv [About fish farming, industrial fishing and protection of aquatic biological resources] : Zakon Ukrainy vid 08.07.2011 № 3677. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text> (access date: 10.09.2023). [in Ukr.].

11. Cherevko, K. O. (2020) Nezakonne zainiattia rybnym, zvirynym abo inshym vodnym dobuvnym promyslom v rozrizi ukrainskoho zakonodavstva [Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом в розрізі українського законодавства]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*. № 2 (23), pp. 61–68. [in Ukr.].

12. Yefimov, M., Omarov, Ye. (2021) Scientific debates on the preventive activities of authorized persons as part of the methodology for investigating criminal offences against morality. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. Special Issue № 1 (114), pp. 114–119.

13. Kosyuchenko O., Rybalchenko, L. (2022) Peculiarities of using visual means of information and analytical activity in legal and law enforcement sphere. *Philosophy, Economics and Law Review*. Vol. 2. No. 2, pp. 161–169.

14. Chaplynskyi, K. (2022) Coordination of the activities of bodies and units of the National police of Ukraine during disclosure and investigation of criminal offenses. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. Special Issue № 1, pp. 223–229.

ABSTRACT

Mykola Yefimov, Iona Zahorovska. Investigation of illegal fishing: current problems.

Current problems of the investigation of illegal employment in fishing were studied. It is noted that the most advanced problem in the investigation of illegal acts in the field of illegal hunting and fishing and specific illegal fishing is the combination of the latest technological solutions that could help in the formation of your specified violations, as well as improve the system of control over the activity. In addition, the lack of international cooperation and technological innovations for effectiveness in countering and investigating negative research activities are separate factors of the ineffective implementation of criminal proceedings in this category. Such an aspect of the investigation is the constant improvement of tactical methods of carrying out individual procedural actions and technical means that will ensure the maximum effectiveness of combating illegal fishing.

It is noted that illegal fishing is the cause of excessive fishing and disruption of ecosystems in water basins. This threatens the diversity of species and may lead to the measurement of populations of some species of fish, which will have a negative impact on fisheries. In addition, illegal fishing creates illegal competition for legal fishing companies and farms, which in the future can lead to a decrease in their income and job losses in the specified industry.

It was noted that it is important to lose the legal context and international agreements that regulate the fishing industry, as well as to cooperate at the international level to effectively control illegal fishing. The need for the fastest implementation of tools and technologies (application of satellite systems such as Landsat, Sentinel; equipping fishing vessels with GPS systems, RFID tags; visualization tools) and their effective use ensure their effectiveness to ensure control over the fishing industry. In addition, the latest technologies, such as satellite monitoring and data analysis, serve to establish illegal activity in the investigated area. And the preventive activity of the authorized persons regarding the explanation of the criminal consequences of illegal fishing is undoubtedly a measure.

Keywords: *illegal fishing, investigation, law enforcement agencies, fishing activity, marine and river ecosystems, prevention.*

УДК 342.951

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-6-153-157

Роман ОПАЦЬКИЙ©

доктор юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

**СУЧАСНИЙ СТАН МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ,
ЩО СКЛАВСЯ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВОГО
ВТОРГНЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ**

Визначено сучасний стан міграції в Україні, що склався внаслідок військового вторгнення російської федерації. Виділено три основні види міграції населення, що наразі мають місце в Україні: міграція за кордон; внутрішні переміщення всередині держави; незаконне вивезення українських громадян до російської федерації. Аналіз проведеного дослідження підтверджує негативні наслідки міграції українців за кордон, і лише у випадку повернення таких осіб Україна матиме шанс на допомогу у розвитку та відбудові держави.

Констатована низька залученість внутрішньо переміщених осіб до процесу працевлаштування через державні структури. Водночас результативність діяльності структурних підрозділів Державної служби зайнятості визнана низькою, що свідчить про неефективність запроваджуваних заходів. Відзначено як позитивний такий напрям роботи Державної служби зайнятості, як надання профорієнтаційних послуг. Зроблено висновок, що інші напрями служби потребують подальшого розвитку та удосконалення.

Визначено, що найбільш уразливою категорією громадян України з-поміж тих, кого незаконно вивезли до російської федерації, є діти. Зауважено, що представлена публічна статистична інформація в державі в цілому не є повністю достовірною, адже латентність міграційних процесів обумовлена життєвими обставинами, політикою зарубіжних держав, окупацією окремих територій України, бойовими діями на території України, особистими

© Р. Опацький, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8658-8153>

opatsky@i.ua